

Monumentnummer*: 523818

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 14 februari 2005
Kadaster deel/nr 82907/24

Woonplaats* Ermelo
Gemeente* Ermelo
Provincie* Gelderland

Locatiennaam Ermelo
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Ermelo
Sectie* B
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 405

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 1

Het HOOFDGEBOUW kasteel Staverden is een landhuis uit 1905, met oude (17de- en 19de-eeuwse onderdelen). Het is een moderne interpretatie van de Hollandse renaissancestijl uit de 17de eeuw en werd ontworpen door het architectenbureau L.A. van Essen & J. van Zeggeren. In het interieur zijn naast traditionele elementen ook moderne Art Nouveau invloeden verwerkt. Het huis heeft een souterrain, twee bouwlagen en een zolderverdieping onder een samengesteld, gedeeltelijk afgeplat schilddak dat met gesmoorde tuiles du Nord pannen is belegd. De platte delen van de daken zijn voorzien van zinkbekleding. De dakschilden hebben dakkapellen op diverse plaatsen en een aantal gepleisterde schoorstenen met smeedijzeren schoorsteenkapen. Het roevendak boven het ingangrisaliet heeft een grote rechthoekige lantaarn die de gangen op de verdieping van natuurlijk licht voorziet. De lantaarn heeft een eigen schilddakje. Alle gevels van het kasteel zijn gepleisterd en zijn voorzien van een hardstenen plint. Het kasteel heeft een rechthoekige hoofdvorm, maar wordt gekenmerkt door diverse in hoogte en diepte van elkaar verschillende aanbouwen die het geheel een onregelmatig karakter geven. De hoofdingang van het kasteel bevindt zich in een breed risaliet dat met een eigen schilddak is afgesloten. In dit risalerende bouwdeel is ook de ingangspartij weer licht risalerend en voorzien van een forse trapgevel met stenen dekplaten en een smeedijzeren bekroning. De entree bestaat uit een dubbele toegangsdeur die is voorzien van panelen en houtsnijwerk. De deur bevindt zich in een kozijn met een vast kalf en een rondboogvormig bovenlicht met een V-vormige trasering. Op de verdieping bevindt zich boven de deur een zesruits empire raam met daarboven, op zolderhoogte, een zesruits schuifraam. De

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

ramen worden naar boven toe steeds smaller en daarmee ook de omlijsting die de entreepartij over drie bouwlagen omsluit. Op de begane grond wordt de entree begrensd door deels gecanneleerde pilasters met een afsluitende zware kroonlijst en hardstenen neuten. In de zwikvullingen boven het bovenlicht bevindt zich houtsnijwerk en de sluitsteen is als een leeuwenkop uitgevoerd. De vlakke omlijsting van het verdiepingsraam heeft gesneden voluten aan de onderzijde en eenvoudige consoles die de kroonlijst dragen. Het zolderraam tenslotte heeft een vlakke omlijsting met ingesneden motieven en een getoogde profiellijst met een sluitsteen. Boven deze lijst bevat de gevel nog een stenen console met een onduidelijke functie. Op de begane grond bevinden zich aan weerszijden van de entree twee ijzeren lantaarns. Voor de deuren bevindt zich een stenen stoep. Aan elke zijde van de entreepartij bevat het risalerende geveldeel een achtruits empire-raam met een stenen onderdorpel en een afsluitende kroonlijst op consoles. Boven elk van deze ramen bevindt zich op de verdieping een zesruits raam zonder omlijsting. Boven deze ramen bevinden zich in het dakschild twee dakkapellen met een pilasteromlijsting, een kroonlijst en een dubbel raam. De risalerende gevel wordt begrensd door tweetraps gecorniste hoekpilasters over de gehele bouwhoogte, die eindigen in een gecornist hoofdgestel met een van panelen en consoles voorzien fries en een geprofileerde kroonlijst. De gevel van de hoofdbouw springt links en rechts van het entreegedeelte fors terug. Links is een serre toegevoegd die de opening opvult. De serre heeft ijzeren sierwerk aan de buitenzijde en heeft een uit groen glas samengestelde beëindiging boven de getoogde bovenramen. De serre bevindt zich op een stenen basis en heeft op het zeer flauw hellende dak een oorspronkelijk balkonhek. Op het balkon komen een dubbele deur met een tweeruits bovenlicht en een kleinere dubbele deur met eenzelfde bovenlicht uit. Links naast de serre en op het dak ervan bevindt zich een moderne ijzeren brandtrap. In het dakschild bevindt zich een dubbele dakkapel met een kroonlijst en twee dubbele ramen. Rechts van het ingangsrisaliet bevindt zich een vierkant torentje met een met leien beklede spits dak met een ijzeren bekroning. De voorzijde van het torentje bevat boven elkaar een zesruits en een vierruits raam. Op de begane grond voert een smalle trap naar een getoogde kelderingang. Rechts van het torentje sluit een smal rechthoekig en enkellaags bouwdeel aan. Dit bouwdeel heeft een zadeldak met gesmoorde tuiles du Nord pannen, een dakkapel op het rechterzijdschild en een schoudergevel met stenen consoles aan de voorzijde. De schoudergevel eindigt met een opzetstuk. De aanbouw heeft een dubbele glazen deur met een rondboogvormig bovenlicht in de korte gevel. De deur heeft een gedeeltelijk in hout en pleisterwerk uitgevoerde rondboogvormige omlijsting (gecanneleerde pilasters en een geprofileerde rondbooglijst). Boven de toegang bevindt zich een achtruits raam in de vorm van een liggende ovaal. Dit bovenlicht heeft een getrapte stenen omlijsting. De linkergevel van de aanbouw heeft een achtruits raam, de rechtergevel twee dubbele glazen balkondeuren met bovenlichten. Dit gedeelte van de aanbouw bevindt zich boven de omlopende vijver en heeft een oorspronkelijke ijzeren balkon op consoles. De stijl van dit en van alle andere balkons aan het kasteel is beïnvloed door de Art Nouveau stijl. Het souterraingedeelte van deze aanbouw is net als de overige gevelzijden van het souterrain voorzien van horizontale groeven in het pleisterwerk. Achter de aanbouw is tegen de gevel van het hoofdblok een uitgebouwde schoorsteen aangebracht. Deze schoorsteen is halverwege voorzien van ijzeren sierbanden. De linker zijgevel van het kasteel heeft in het souterrain een klein vierkant raam en een rechthoekig tweeruits raam. Daarboven bevindt zich een hangend ijzeren balkon met een aan de Art Nouveau verwante detaillering. Op dit balkon openen twee dubbele deuren en een raam met bovenlichten. Rechts van het balkon bevindt zich in een iets verdiept liggend gevelgedeelte nog een raam met bovenlicht. De verdieping is blind. De rechter zijgevel heeft rechts een symmetrische indeling met drie dubbele ramen in het souterrain, drie achtruits ramen op de begane grond en drie zesruits ramen op de verdieping. Het dakschild bevat een dakkapel en een grote schoorsteen. Links van deze ramen heeft het gedeelte waarin zich het trappenhuis bevindt andersoortige ramen. Boven elkaar bevinden zich hier twee rechthoekige ramen (liggende rechthoek), een groot zesdelig raam en een driedelig raam. Al deze ramen zijn met (gedeeltelijk blank) glas-in-lood gevuld. Dit trappenhuisgedeelte doorsnijdt de gootlijn en heeft een vlakke beëindiging. De aan de vijver grenzende achtergevel is symmetrisch en bestaat uit twee hoekrisalieten met elk een hoge trapgevel met opzetstukken, ijzeren bekroningen, stenen dekplaten en hardstenen aanzetstenen. De risalieten hebben elk een hangend ijzeren balkon boven het tweeruits

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

souterrainraam. Op dit balkon komt een dubbele deur met een bovenlicht uit, geflankeerd door twee smalle zijramen. De verdieping van elk risaliet heeft twee zesruits ramen en de zolder een enkel zesruits raam. Tussen beide risalieten bevindt zich een gedeelte met een balkon op bewerkte stenen kolommen over de hele breedte. Onder dit balkon heeft het souterrain drie dubbele (2x12 ruiten) en een enkel raam. Op het balkon openen twee dubbele balkondeuren en twee achtruits ramen. De verdieping heeft vier zesruits ramen. Ter plaatse van de twee middelste ramen eindigt de gevel in een schoudergevel met een driedelig kozijn. De schoudergevel wordt geflankeerd door twee dakkapellen met een lessenaarsdak. Het INTERIEUR en de ruimtelijke indeling in het kasteel zijn grotendeels bewaard. In het souterrain bevinden zich de oorspronkelijke dienstruimten waarin de tegelvloeren nog aanwezig zijn. De begane grond heeft een noord-zuid gang met marmeren vloeren en een marmer lambrisering. Aan de westzijde van deze gang zijn de oude vertrekken aanwezig. In de voormalige woonkamer en de eetkamer bevinden zich stucplafonds met bewerkte kooflijsten. De voormalige studeerkamer is voorzien van een schoorsteenmantel en lambrisingen. In de schoorsteenmantel is een bronzen plaat opgenomen waarop een tekst verwijst naar de scheepstocht naar Chatham in 1667. De plaat dateert uit de periode dat Nedlloyd in het gebouw huisde. Achter de serre bevinden zich de voormalige jachtkamer en de biljartkamer. Hier bevinden zich de oorspronkelijke vloeren (hout en terrazzo), de betegelde lambrisingen in Art Nouveau stijl en een rijk uitgevoerde marmeren schoorsteenmantel. Op sommige plaatsen zijn glas-in-loodramen met Art Nouveau-motieven aanwezig. Aan de oostzijde bevindt zich in de huidige ontvangstruimte een schouw. De hal is voorzien van een stucplafond. Het oorspronkelijke trappenhuis bevindt zich aan de noordzijde en heeft een zorgvuldig gedetailleerde smeedijzeren trap. De trappaal is bekroond met een lamp. Eén van de glas-in-loodramen in het trappenhuis bevat een voorstelling van een pauw, gemaakt door A.N. de Lint (Delft). De hoge gangen op de begane grond en de verdieping zijn voorzien van kooflijsten en rondboogvormige doorgangen. De bijzondere plafondlampen op de verdieping verwijzen naar de periode Nedlloyd. Op de verdieping is nog een aantal kamers (nu hotelkamers) met een eenvoudig stucplafond. De zoldergang wordt van boven verlicht door een lichtkap. In het midden van de gang bevindt zich nog een oorspronkelijke vitrinekast. Oorspronkelijk bevonden zich hier meer van deze kasten. Tussen de kasten zijn in de vloer glazen bouwstenen aangebracht die dienden voor het aanlichten van de gang daaronder. De meeste deuren in het pand zijn oorspronkelijk.

Waardering

HOOFDGEBOUW Kasteel Staverden uit 1905, naar ontwerp van L.A. van Essen & J. van Zeggeren behorend tot de historische buitenplaats Staverden:

- van architectuurhistorische waarde als een moderne interpretatie van een oud bouwtype. Het in hoofdvorm en detaillering gaaf bewaard gebleven kasteel heeft een oude geschiedenis, maar in deze vorm een vroeg twintigste-eeuws karakter. Het gebouw maakt deel uit van de bebouwing op een kasteelterrein, waarop zich nog diverse andere bouwwerken bevinden. Hoewel de vormgeving van het exterieur teruggrijpt op historische voorbeelden (trapegevels, ingangspartij), draagt het gebouw ook meer moderne (Art Nouveau) invloeden in zich. Dit is vooral zichtbaar in het bewaard gebleven interieur. Het huidige gebouw is van architectuurhistorisch belang als schepping van de uit Harderwijk afkomstige architecten L.A. van Essen & J. van Zeggeren, die meerdere grote objecten in de gemeente Ermelo ontwierpen. Door de witte bepleistering en de verbindende tuinaanleg vormen de op het kasteelterrein gebouwde elementen een duidelijk samenhangend geheel.

- van stedenbouwkundige waarde als karakteristiek gesitueerd gebouw aan de Staverdenseweg, nabij de hoek met de Uddelermeerweg. Het omgrachte kasteelterrein gaat op sommige punten ongemerkt over in het omringende gebied en vormt het middelpunt van een groot belangrijk landgoed in het oostelijke deel van de gemeente Ermelo.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- van cultuurhistorische waarde als goed bewaard voorbeeld van een gebouw uit de twintigste eeuw dat in vormgeving en positionering herinnert aan diverse voorgangers die zich op deze plek bevonden.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Kasteel